

27.05.2019

Kilka pytań o ... SZKOŁĘ DOKTORSKĄ ANTHROPOS

Od przyszłego roku akademickiego studia doktoranckie zostaną zastąpione przez szkoły doktorskie, wprowadzone na mocy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zwanej też Konstytucją dla Nauki.

Jedną z nich będzie Szkoła Doktorska Anthropos, którą tworzy dziewięć Instytutów PAN: Instytut Archeologii i Etnologii, Instytut Badań Literackich, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego, Instytut Historii im. T. Manteuffla, Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów, Instytut Języka Polskiego, Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych, Instytut Slawistyki oraz Instytut Sztuki. Na kilka pytań o naukę w tej szkole odpowiedzi udzieliły dr Olga Linkiewicz, kierowniczka Szkoły Doktorskiej Anthropos IPAN oraz dr hab. Nicole Dołowy-Rybińska, wiceprzewodnicząca Rady Szkoły Doktorskiej Anthropos IPAN.

Skąd wzięła się nazwa Szkoły Doktorskiej?

Różne dziedziny i dyscypliny w obrębie humanistyki i nauk społecznych łączy zainteresowanie człowiekiem, w tym jego funkcjonowaniem w społeczeństwie i relacją człowieka wobec środowiska. Nazwa naszej Szkoły Doktorskiej – Anthropos – nawiązuje do przedmiotu badań instytutów, które są częścią Szkoły. Wśród dyscyplin uprawianych w dziewięciu instytutach tworzących Szkołę są antropologia, archeologia, geografia, historia, sztuka, językoznawstwo i literaturoznawstwo. Chcielibyśmy, żeby dysertacje powstające w ramach Szkoły Anthropos dotyczyły zarówno różnych pól aktywności człowieka w jego środowisku geograficznym i społecznym, jak i stanowiły część krytycznej refleksji nad dziedzictwem nauk o człowieku i etyką badań.

Co będzie ją wyróżniać spośród innych szkół doktorskich?

Jednym z najważniejszych założeń programu Szkoły jest stały kontakt doktoranta z promotorem. Doktoranci Szkoły, nie mając obowiązków dydaktycznych, będą mogli skupić się na pracy badawczej i własnym rozwoju naukowym.

Drugim istotnym założeniem jest wszechstronne przygotowanie doktorantów do samodzielnego funkcjonowania w krajowym i międzynarodowym środowisku

naukowym. W realizacji tego założenia pomoże nam Rada Programowa złożona z wybitnych przedstawicieli świata nauki z kraju i zagranicy.

W jaki sposób realizowana będzie idea interdyscyplinarności studiów? I jak będzie wyglądać współpraca instytutów na tym polu?

Chcemy dać słuchaczom możliwość zdobycia wiedzy na temat metod i narzędzi stosowanych w różnych dyscyplinach i możliwie szerokie wykształcenie humanistyczne uwzględniające najważniejsze dylematy współczesnego świata. Jeśli doktoranci zechcą, będą mieć możliwość pisanie dysertacji pod kierunkiem promotorów reprezentujących różne dyscypliny – przykładowo geografię i historię, historię i antropologię, literaturoznawstwo i nauki o sztuce.

Przede wszystkim jednak zależy nam na tym, żeby nasi absolwenci mieli wiedzę na temat metod i refleksji teoretycznej wykraczających poza jedną dyscyplinę. Dlatego w trakcie dwóch pierwszych lat kształcenia wszyscy doktoranci będą uczestniczyć we wspólnym seminarium prowadzonym przez promotorów z różnych dyscyplin. Dzięki temu będą uczyć się prezentowania planów badawczych i wyników swoich badań w sposób zrozumiały dla osób spoza ich wąskiej specjalizacji. Będą także mieli okazję poznać różne typy pracy seminaryjnej i metody badań.

Doktoranci będą realizować indywidualną ścieżkę kształcenia w wybranym przez siebie instytucie, ale na pierwszym i drugim roku każdy z nich będzie miał obowiązek uczestniczenia w co najmniej jednym seminarium organizowanym przez inny niż wybrany instytut tworzący Szkołę. Będą uczęszczać na wspólne dla wszystkich słuchaczy interdyscyplinarne konwersatoria prowadzone przez naukowców z naszych instytutów i gości z zagranicy.

Nad realizacją programu i współpracą instytutów w ramach Szkoły czuwać będą kierownik i Rada Szkoły oraz koordynatorzy z poszczególnych instytutów. Kształcenie w Szkole będzie podlegać wewnętrznej ewaluacji z udziałem krajowych i zagranicznych ekspertów oraz oczywiście samych doktorantów.

Jakie dodatkowe umiejętności kształtować będzie Szkoła?

Istotną część programu Szkoły – zajęć realizowanych w dwóch pierwszych latach kształcenia – jest rozwijanie przez doktorantów tzw. umiejętności miękkich, a więc umiejętności związanych z warsztatem pracy. Będą to ćwiczenia z pisania różnego typu tekstów naukowych (w tym recenzji wewnętrznych), prezentowania wyników badań na forum naukowym i poza akademią, prawa autorskiego i etyki badań oraz zdobywania środków na badania. W trakcie zajęć doskonalących warsztat naukowy doktoranci będą się uczyć między innymi precyzyjnego formułowania myśli, stawiania tezy i prowadzenia argumentacji.

Nadal to właśnie braki warsztatowe są przyczyną odrzucania artykułów badaczy z polskich ośrodków naukowych przez renomowane czasopisma naukowe o światowym zasięgu.

Liczymy, że realizacja programu Szkoły będzie możliwa między innymi dzięki wymianie z ośrodkami za granicą w ramach programów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Chociaż nasi doktoranci nie mają obowiązków dydaktycznych, będą przygotowani do pracy ze swoimi przyszłymi uczniami, w tym do pełnienia obowiązków promotora. W przyszłości chcielibyśmy także zorganizować zajęcia przygotowujące do pracy w administracji i zarządzaniu w akademii, obsłudze badań naukowych itp. Wszystkie te umiejętności mają umożliwić młodym naukowcom sprawne funkcjonowanie w środowisku naukowym. Te umiejętności przydadzą się także w różnych obszarach pracy eksperckiej poza nauką: w edukacji, polityce, administracji oraz instytucjach naukowych i edukacyjnych – np. w archiwach czy muzeach.

Co szkoła może zaoferować studentom zagranicznym?

Doktorantom z zagranicy kształcenie w Szkole będzie umożliwiać poznanie kontekstu kulturowego, języka i innej kultury akademickiej. To jest doświadczenie, które pozwoli lepiej zrozumieć problemy Europy Środkowej i Wschodniej, w tym Polski w szczególności.

Tym słuchaczom, którzy nie znają polskiego proponujemy indywidualny tok kształcenia pod opieką specjalistów z naszych instytutów. Nie tylko stałym słuchaczom, ale także stażystom zagranicznym, Szkoła może ułatwić dostęp do kolekcji archiwalnych i zbieranie źródeł do dysertacji.

W jaki sposób odbywać się będzie rekrutacja?

Rekrutacja do Szkoły jest wspólna dla wszystkich instytutów i ma dwa etapy. W pierwszym etapie konkursu komisja rekrutacyjna będzie oceniać dokumenty kandydatów, w tym zwłaszcza proponowany przez kandydata projekt badawczy. Najlepsi kandydaci zostaną dopuszczeni do drugiego etapu – do rozmowy kwalifikacyjnej. Kandydatów będą przepytywać reprezentanci poszczególnych instytutów tworzących Szkołę i zaproszeni eksperci.

Tegoroczna rekrutacja odbędzie się w dniach 23-27 września w siedzibie Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN (IH PAN) przy Rynku Starego Miasta 29/31 w Warszawie. Zainteresowanych kształceniem w Szkole zapraszamy na spotkania informacyjne. 13 i 14 czerwca Anthropos organizuje dni otwarte w Warszawie i Krakowie – odpowiednio w IH PAN (Rynek Starego Miasta 29/31, czytelnia) i Instytucie Języka Polskiego (al. Mickiewicza 31, sala konferencyjna).

Zapraszamy!

Słowa kluczowe: humanistyka, szkoła doktorska, humanities, Polska Akademia Nauk, Anthropos, studia III stopnia

Rozmówca: Olga Linkiewicz

Rozmówca: Nicole Dołowy-Rybińska

Tłumacz: Marta Błaszczńska